

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	เครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่		
ชื่อผู้เขียน	นางสมศรี สิ้นสุข		
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ อาจารย์วิสุทธิ	เปลี่ยนผดุง ลีสุวรรณ วานิช	ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ความเชื่อ พิธีกรรม วิถีปฏิบัติ องค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในเครือข่าย และเหตุ ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลในกลุ่มที่ศึกษาโดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการ และศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้บริโภคอาหารเจในกลุ่มรัศมีธรรม ผู้บริโภคมังสวิรัตินในกลุ่มสันติโอศก และชมรมผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ มีแนวคิด ความเชื่อ พิธีกรรม วิถีปฏิบัติ ดังนี้

ทั้ง 3 กลุ่มมีแนวคิดในเชิงอุดมการณ์ในเรื่องของสันติสุข และสันติภาพในสังคม รวมถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สองกลุ่มแรกจะมีความเชื่อเชื่อมโยงกับศาสนาพุทธนิกายมหายานและสันติโอศก ที่เน้นการหลุดพ้นและการรักษาศีล ส่วนกลุ่มหลังจะมีความเชื่อในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน

พิธีกรรมของกลุ่มเจ มีการบูชาพระโพธิสัตว์ การประชุมธรรม การบริโภคอาหารเจ กลุ่มมังสวิรัตติ มีการประชุมญาติธรรม การบริโภคอาหารมังสวิรัตติ กลุ่มผู้บริโภคผักปลอดสารพิษไม่มีพิธีกรรม แต่มีการประชุม แลกเปลี่ยนและสนับสนุนการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ วิถีปฏิบัติในสองกลุ่มแรกคือ การไม่กินเนื้อสัตว์ ปฏิบัติธรรมรักษาศีล กลุ่มหลังคือ ส่งเสริมเกษตรกรรมในการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ รวมทั้งเผยแพร่แนวคิดของชมรม

ในส่วนของผู้บริโภคกลุ่มอิสระ จะมีแนวคิดในเรื่องของสุขภาพ มีความเชื่อว่าอาหารเป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดโรคเนื่องจากพฤติกรรมบริโภคที่ผิด หรือมีผลในการยับยั้งไม่ให้โรคบางโรคแพร่กระจายออกไป นอกจากนี้กลุ่มนี้ยังมีแนวคิดในเรื่องการนำแนวคำสอนตามหลักศาสนา ลัทธิ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดทั้งบางกลุ่มย่อยจะมีแนวคิดในเรื่องการประหยัด มีความเชื่อว่าอาหารที่ไม่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์จะราคาถูก

เครือข่ายการเรียนรู้ของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพจะเป็นเครือข่ายบุคคลใกล้ชิด เครือข่ายตามความเชื่อ และเครือข่ายทางความคิดอุดมการณ์

เหตุ ที่ส่งผลให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้อาหารเพื่อสุขภาพคือ อิทธิพลของวัฒนธรรมใหม่ อิทธิพลความเชื่อในพุทธศาสนา และเหตุเฉพาะกลุ่มคือ ความต้องการของกลุ่มที่จะขยายแนวคิด ความเชื่อไปสู่กลุ่มผู้บริโภคโดยทั่วไป

ปัจจัยร่วมคือ การมีแหล่งจำหน่าย ปัจจัยเฉพาะกลุ่มคือ การมีผู้นำ องค์ความรู้ของกลุ่ม วิธีการที่กลุ่มถ่ายทอด แนวคิด ความเชื่อ เชื่อชาติ และวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมใกล้เคียงหรือตรงกับกลุ่ม และการมีวิถีปฏิบัติที่ยืดหยุ่น จึงส่งผลให้กลุ่มขยายแนวคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ สู่สมาชิกและบุคคลทั่วไป

Thesis Title Learning Networks of Health Food Consumer Groups in
Chiang Mai Province

Author Mrs. Somsri Sinsuk

nM. Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Asst. Prof. Yongyudh Plianpadung	Chairman
Assoc. Prof. Dr. Chukiart Leesuwat	Member
Lect. Visut Vanich	Member

Abstract

This research, namely, the learning networks of health food consumer groups in Chiang Mai Province, aimed at studying concepts, beliefs, rituals, norms, body of knowledge and the learning process existing within the network; secondly, analysing the sources and factors affecting the existence of learning network of health food consumers.

This qualitative research employed participant and non-participant observations, informal interviews and documentary analysis to collect data. The results of this study were as follows.

There were three groups of vegetarians-Rasametham, Santi-Asoka, and Non-poisoning vegetables' consumers, which had similar and different concepts, beliefs, rituals and norms.

The Three groups shared similar ideology on peace and happiness in the society, including the natural environment. The first two groups had their beliefs related to those of "Mahayan" Buddhism and Santi-Asoka which focused on "calmness" and religious practices. The later group believed in sustainable development. However, rituals of the vegetarians were based on the respects to "Bhorthisat", "Dhama" meetings and non-meat consumptions. The non-meat consumption group had "Dhama" meetings and non-meat consumption, while the non-poisoning vegetable consuming group had no ritual meeting, except some general meetings about the members' benefits in non-vegetable exchanges and tradings.

Norms of the first two groups were non-meat consumption, following religious practices, while those of the later group were agricultural promotion on non-poisoning vegetables and publishing its concepts.

The independent consumer group's beliefs on health were based on that food was a supplementary factor. That factor could cause some kinds of diseases as a result of wrong consumption behaviours or even a stoppage of disease spreading. The group also took some religious and doctrine thoughts into account their ways of living. Some sub-groups had concepts on savings such as non-meat processed food should be cheaper than other kinds.

Learning networks of health food consumer groups were found as the networks of personnels with close relationships, beliefs and ideology.

The causes of learning networks of health food consumer groups were such as influences of new cultures, Buddhism beliefs, and specific reasons such as the group members' specific needs to expand their beliefs to other people in general.

The common factor was trading while the specific factors were the existence of leaders, body of knowledge of the groups, methods of transfers of concepts and beliefs, nationality and cultures.

Those later factors could be the ones already existed and directly related to those of the groups with flexible practices. Those factors and helped expanding the networks' concepts, beliefs and ideology to their group members and other people.